

AVOINTA TIEDETTÄ HENKILÖKOHTAISELLA ÄÄNELLÄ

Avoimesta tieteestä on tullut osa tieteen valtavirtaa. Se näkyy esimerkiksi jo monien korkeakoulujen strategioissa, ja sitä edistäviä kansallisia linjauksia valmistuu koko ajan lisää.

Ylätason dokumenttien keskellä saattaa syntyä kuva, että avoin tiede ei muuta olekaan kuin paperinmakuisia hallinnollisia julistuksia vailla kosketusta tutkimusmaailman arkeen. Tällöin unohtuu kuitenkin, että strategiat ja linjaukset ovat vain pitkän kehityksen tulos ja osoitus siitä, että tutkimusyhteisö on ottanut omakseen jo aiemmin keskusteluissa mukana olleita teemoja.

Ennen kuin avoimen tieteen ihanteet kiteytettiin tutkimusyhteisöä ohjaaviksi linjauksiksi, ne olivat mukana monen tutkimusyhteisössä toimivan yksilön toiminnassa. Monet tutkijat ovat yrittäneet ruohonjuuritasolla varmistaa, että tutkittua tietoa olisi mahdollisimman avoimesti saatavilla kaikille. He ovat esimerkiksi perustaneet ja toimittaneet avoimia julkaisukanavia, jakaneet omia oppimateriaalejaan avoimesti tai ottaneet kansalaiset mukaan tutkimuksenteekoon.

Yksittäisten tutkijoiden lisäksi työtä avoimen tieteen hyväksi ovat tehneet monet yksilöt tutkimushallinnossa, tieteellisissä kirjastoissa ja muissa tutkimuksen tukipalveluissa. He ovat laatineet avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti toimivia arkistoja julkaisuille ja tutkimusaineistoille. He ovat hankkineet rahoitusta avointa tiedettä edistäville projekteille. He ovat puhuneet avoimemman tieteen ja avoimemman oppimisen puolesta päätöksentekijöille.

Yksilöiden rooli näkyviin

Vaikka avointa tiedettä sanoittavat linjaukset ovat tärkeitä yhteisen suunnan löytämiseksi, on näiden rinnalla hyvä muistaa ja tuoda esiin niitä henkilöitä, jotka ovat konkreettisesti työskennelleet avoimen tieteen hyväksi. Avoimen tieteen koordinaatio on erityisesti osoittanut arvostusta yksittäisille avoimen tieteen edistäjille vuotuisilla avoimen tieteen palkinnoilla.

Palkintojen ohella on tarpeen myös antaa avoimen tieteen edistäjille tilaisuuksia kertoa, mikä heidät on saanut ajamaan avoimen tieteen asiaa. Tämän vuoksi avoimen tieteen koordinaatio aloittaa vuoden 2021 alussa uuden podcastin "Avoimesti tieteestä!". Podcastissa ajatuksena on tarjota avoimen tieteen edistäjille mahdollisuus sanoa, miksi he pitävät tieteen avoimuutta tärkeänä ja mihin he haluaisivat avoimen tieteen etenevän.

Podcastin ensimmäinen jakso julkaistaan helmikuussa. Kevään aikana vieraina kuullaan esimerkiksi avoimen tieteen kansallisen palkinnon 2020 saanutta yliopistonlehtori Jari Larua (Oulun yliopisto), avoimen tieteen palveluiden päällikkö Susanna Nykyriä (Tampereen yliopisto) sekä OpenUTU-projektia luotsaavaa päällikkö Mari Riipistä (Turun yliopisto).

Avoimen tieteen koordinaatio – Tieteellisten seurain valtuuskunta